

Nieuwsbrief

Vrienden van de Antwerpse Madonna's

Afgiftekantoor Antwerpen

Halfjaarlijks tijdschrift, nr. 5 [3de jaarg. (2004), nr. 2]

vu: R. Vanoystaeyen,

Vremdesesteeweg 92, 2530 Boechout

Nieuwsbrief Vrienden van de Antwerpse Madonna's

tussen oud en vernieuwd

Links: het vroegere logo, met de verwarrende benaming 'vereniging ...', in gebruik tot in 2002.
Rechts: het nieuwe logo, met de juiste naam van de vzw.

Voor Kruis en Beeld

"Er is een tijd van weggooien en een tijd van oprapen, een tijd van vergeten en een tijd van ontdekken, een tijd van overdrijven en een tijd van herwaarderen.

Dit ondervond een kunstkenner toen hij op zolder een oud, vergeten beeld ontdekte. Zijn kennersoog vermoedde door de verflaag heen een goed stuk houtsnijwerk en een week later stond het beeld als zeer waardevol in de etalage van een antiquair.

Zo is het ook gegaan met het levensbeeld van een vrouw die in de bijbel staat vermeld als de moeder van Christus: Maria.

In de loop der eeuwen raakte haar naam bedolven onder vele misgroeide devoties en eretitels. Toen kwamen de dagen van de ontzuivering, en in het huis van geloof verdween Maria uit het zicht, naar de zolder, de plaats waar alles staat wat zijn tijd heeft gehad.

Maar dan komt er weer een tijd - misschien zo'n uur als dit - dat je haar door het stof en de verf weer herkent: Maria, de gelovige vrouw, de trouwe moeder van Christus..."

Tekst overgenomen uit 'Kapel en Beeld' - Gent, 2004, nr. 3.

1934-2004, 70-jarig bestaan 'Voor Kruis en Beeld', dat wij dit jaar vieren met uitzonderlijke realisaties!

Op gevaar af met een te lange opsomming uw geduld op de proef te stellen willen wij toch opkomen met nieuws over niet minder dan negen beelden.

Zijn hersteld en herplaatst:

- Het mariabeeld aan de Wilde Zee (Korte Gasthuisstraat 1) (in 2003);
- het beeld van Sint-Jan Nepomuc op de hoek Lange Nieuwstraat en Parochiaanstraat;
- het mariabeeld tegen het Heilig Huisken in de Kloosterstraat, drie restauraties die door Dirk Lenaerts werden uitgevoerd.
- Twee mariabeelden in de Sint-Pieter-en-Paulusstraat: eerst het hoekpand aan de Korte Nieuwstraat, nadien dat aan de Jezuitenruï. Beide stenen beelden werden door Jeroen Boel hersteld, met hulp van Nicky Vergouwen voor de metaaldelen.

Zijn in herstelling:

- Het mariabeeld van de Sint-Rochusstraat en dat van de Sint-Andriesstraat, beide aan het restauratie-atelier Articon Restauratie Technieken (A.R.T.) in Vorselaar toevertrouwd;
- het mariabeeld van de Haarstraat, dat eind september zou moeten afgewerkt zijn, door Dirk Lenaerts;

Binnenkort te herplaatsen:

- Het mooie beeld '*Nuestra Señora de la Soledad*' van de Pieter van Hobokenstraat, door Dirk Lenaerts deskundig opgefrist.

Wij hebben de restaurateurs vernoemd om deze te kunnen bedanken om hun bereidwilligheid en ijver voor het werk, soms in moeilijke omstandigheden.

Ook een bijzonder woord van dank aan de leden van onze *Vriendenkring* voor hun trouwe vrijgevigheid. Zonder onze mecenasen te vergeten: barones Jansen, de heer en mevrouw Simon Deckers-Cols en de firma Antwerp-Tax.

Allen, restaurateurs, vrienden en mecenasen hebben onze vereniging geholpen tot het koesteren van dit kunstpatrimonium ter ere van Maria.

Etienne van Caster
voorzitter *Voor Kruis en Beeld*

De restaurateurs hebben veel geduld, tijd en energie besteed aan de technische voorstudie maar zeker aan het gehele herstel in het atelier. Op de volgende pagina's wordt ingezoomd op de restauratie van één beeld. Wij besparen u een teveel aan restauratiedossierkennis in éénzelfde nieuwsbrief. Indien welbepaalde details u kunnen interesseren, laat het ons weten.

Gaat u gerust ter plaatse zien en maak ons uw indrukken over.

Bij de viering van onze vereniging op 10 oktober 2004, zullen de dossiers ter inzage beschikbaar zijn.

Aanpassing na herplaatsing Madonna Borzestraat, Lange Nieuwstraat

(zie nieuwsbrief 4, 3de jaarg. (2004), nr. 1, p. 16)

Wij danken de Brouwerij Haacht voor de uitgevoerde werken: het houten madonnabeeld geres-taureerd door An Tant, werd gelukkig, door een ingreep in de gevel dieper onder de luifel geplaatst en luifel en sokkel werden van een nieuwe fel-blauwe verflaag voorzien. De kleur is zeker opvallend tegen de achtergrond en vraagt voor velen onder ons een visuele aanpassing.

't zit in de familie: een terugblik

De jaarlijkse hoogdag van het cultureel erfgoed - de Erfgoeddag - werd feestelijk ingezet in de gaststad Turnhout op zaterdag 17 april 2004.

Het Paterspand is het oude klooster van de Paters en Broeders Franciscanen die zich in Turnhout zeer verdienstelijk maakten in de armen- en ziekenzorg. De kloostergebouwen werden gerestaureerd en aangepast als een hedendaags seminarie- en congrescentrum.

Dit Paterspand werd de uitvalsbasis voor een bezoek aan verschillende Turnhoutse erfgoedlocaties o.a. de vroegere burgemeesterswoning Van Hal. In deze monumentale woning werd een heerlijk familiaal salonstukje geëvoceerd. Het Theater 1900 werd in zijn vergane glorie getoond en restauratie wordt voorzien. Ook uitvergroete, eind 19de-eeuwse familiefoto's werden getoond. Zelfs een foto van uzelf, in de mode van toen, kon worden gemaakt.

De verenigingen van erfgoedbewaarders in Vlaanderen en Brussel werden er verwelkomd door de Heer Marcel Hendrickx, burgemeester van de stad, en de Heer Jan Cools, directeur Culturele Biografie Vlaanderen vzw tevens voorzitter van de Stuurgroep Erfgoeddag. Een riem onder het hart kwam van de Heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Cultuur.

We hebben er kunnen genieten van een zalige Corsendonk en van lekkere streekgerechtjes, op een zonnige dag, en vooral in goed gezelschap. Het was een deugd-doende inleiding op onze inspanningen van zondag 18 april 2004.

's Anderdaags was het weder volledig omgeslagen, we kregen alles te verduren: veel regen, wind, en koude temperatuur. Toch kwamen er moedigen opdagen voor de aan-

gekondigde madonnawandeling vertrekkend aan de beeldengroep de H. Familie, Sint-Paulusplaats.

We vlogen bijna doorheen het parcours t.e.m. Steenhouwersvest. Naast de voor ons gekende moeder-en-kind-gevelbeelden hebben wij viermaal de H. Familie, het kerngezin, ontmoet. De aangenaamste verpozing was de kapel van de Zwartzusters. We konden er opwarmen en drogen terwijl we de houten beeldengroep Sint-Annatrits toegeschreven aan Walter Pompe (zie foto), en een marmeren bas-reliëf van de vlucht naar Egypte van de hand van Willem-Ignatius Kerricx mochten bewonderen.

Wist u dat Kerricx een buur was van de Zwartzusters? Dit vertelde ons moederoverste.

Niettegenstaande weers-ellende, hadden we die dag tweemaal een boeiende wandeling dank zij geïnteresseerd publiek.

Paula Sörnsen

Liebevrouwenbeeldenwandelingtelevisiereportage

23 mei 2004 – De patrones van onze stad zorgde voor een stralende zon op haar beelden

Deze mooie meizondag hadden een twintigtal belangstellenden zich verzameld op de Grote Markt, om onder de enthousiaste leiding van Jos Dobbeleers een rondwandeling te maken langs bijzondere madonnabeelden in de oude binnenstad. Het zou niet zomaar een wandeling worden: ATV-redacteur Daan Degroote liep met ons mee om een reportage te maken over de madonnabeelden van Antwerpen. Deze wandeling zal deel uitmaken van een viertal uitzendingen die ATV in augustus 2004 van plan is uit te zenden!

Jos voerde ons langs tal van mooie plekjes, schitterende beelden, groot, klein, elegant, eenvoudig, volks, verheven, in steen, gepolychromeerd hout, terracotta en zelfs kunststof. Het eerste beeld bevindt zich op

de hoek Grote Markt-Torffbrug. Deze schitterende Madonna zelf is een kunstwerk in een 'tempeltje' (het laatste van de hand van J.S. Schaeps uit 1859, de maker van het beeld is onbekend). Via de Madonna hoek Oude Beurs-Schoenmakersstraat, waarvan de symbolische duif nog ooit een verdwijningsvlucht gemaakt heeft (wel behouden teruggekomen), liepen we naar de Madonna hoek Lange Koepoortstraat-Jeruzalemstraat. Deze is schitterend mooi, en wordt gekoesterd door de apotheker wiens zaak wordt verfraaid en beschermd door dit mooie beeld. Erna belandden we bij 'onze' Madonna, hoek Grote Goddaard-Engelse Beurs. Als ons huwelijkscadeau ontvingen wij bijdragen ter restauratie van dit lieve 18de(?) -eeuws beeld. Ze werd prachtig gerestaureerd door Kim Raymakers in 2002. Via de Madonna hoek Copenolstraat-Wolstraat, die ooit bevrijd werd van wel heel veel knellend groen, mochten we even een kijkje nemen op de Bontwerkersplaats, waar Jos weer heel boeiend wist te vertellen over het kleine beeldje aldaar. Jos kwam in steeds grotere vorm, eenieder hing aan zijn lippen! Via de Wolstraat ging onze groep naar de Keizerstraat, waar ook een aantal fraaie beelden te zien zijn. Jos vertelde ons dat beelden ogenschijnlijk maar gering zijn van formaat, in werkelijkheid zijn ze vaak metershoog. De zwierig-barokke Madonna van de broodjeskapel, hoek Keizerstraat-Prinsesstraat is een topstuk. Het beeld wordt toegeschreven aan Walter Pompe. Over haar, en nog drie andere bijzondere beelden, zal Pastoor Mannaerts, pastoor van Sint-Andrieskerk, een speciale bijdrage leveren, die in de uitzending zal worden verwerkt. Het fantas-

Lange Koepoortstraat-Jeruzalemstraat

Liebevrouwenbeeldenwandelingtelevisiereportage

tische beeldje hoek Pieter van Hobokenstraat-Prinsesstraat kennen de meeste Vrienden van de Madonna's wel, ze werd het symbool van de Europa Nostra-prijs, die onze vereniging in 2001 werd toegekend. Het is een schitterend beeldje in terracotta.

Langs het beeld in de Jan van Lierstraat ging de groep richting Sint-Nicolaasplaats, alwaar schepen Leo Delwaide, voorzitter van onze Vriendenkring, zich bij ons voegde en een lovend en vriendelijk woord sprak tot de groep én de ATV-camera. Het madonnabeeld op de Sint-Nicolaasplaats is van een grote schoonheid, Jos had er een heel mooie historie bij. De Madonna op de Eiermarkt werd het laatste beeld dat wij bezochten. Ze heeft momenteel een deftig onderkomen bij de KBC-bank en hoort thuis op de hoek Sudermanstraat-Eiermarkt (een prachtig gerestaureerd houten beeld).

De steeds enthousiaster geworden groep, inclusief Daan Degroote, cameraman-redacteur van ATV ging van daaruit naar de Grote Markt, ons eindpunt.

Applaus voor Jos Dobbeleers die ons een prachtige middag heeft bezorgd, en waarschijnlijk schitterend materiaal voor vier uitzendingen.

Ingrid Berndsen

Onder: Wolstraat 37 (Bontwerkersplaats)
Helemaal onder: Keizerstraat

Onze 'Madonna-equipe' snelt ter hulp

Ward Buys herplaatst de banderol

Bij dezelfde gelegenheid, maart 2004, werd de historische lantaarn van de Sint-Annakapel in de Keizerstraat afgenomen voor restauratie.

Stormweer in het voorjaar velt de banderol van 'O.-L.-Vrouw van de eenzaamheid' in de Pieter van Hobokenstraat 9.

Onze Madonna-equipe stak de handen uit de mouwen. De weggewaaid banderol werd hersteld. Later kwam de kast aan de beurt.

Voor afname van het beeld konden we beschikken over de hoogwerker van de poetsploeg van het Middelheimmuseum. De werken konden uitgevoerd worden onder coördinatie van mw. Lucie Bausart.

Inmiddels is het houten beeld opgefrist. Een degelijke restauratie wordt later gepland. (zie p. 2)

Hier zien we geen opgewekte of liefvallige Madonna maar een hartverscheurde moeder in desolate droefenis gehuld. Zij heeft haar Zoon op het kruis zien sterven en Hem samen met vrienden in het graf gelegd.

De geschiedenis van dit beeld verwijst naar de Spaanse tijd: In 1691 werd in Antwerpen een processie ingesteld *"onder de bescherming van den Bisschop van Beughem, op verzoek van Frans Marcus, Markies del Pico de Velasco, Slotvoogd van het Kasteel."* Deze processie *"van het koninklyk broederschap, onder den titel van O. L. Vrouw van Eenzaemheid" ... "plagt te gaen op Goeden Vrydag by de Paters Miniemen."*

Zie: F.H. Mertens en K.L. Torfs, *Geschiedenis van Antwerpen sedert de stichting der stad tot onze tyden*, 6, Antwerpen, 1846, p. 522-524.

Samenwerking met de Academie voor Schone Kunsten

Begin maart 2004 werden twee beelden, de Madonna van de hoek Paradijsstraat met Pieter van Hobokenstraat (foto rechts), en deze van de Lange Doornikstraat 27 (foto onder), afgehaald en overgebracht naar het restauratie-atelier in de Blindestraat 9 in Antwerpen.

De restauratiewerkzaamheden worden uitgevoerd door studenten, onder leiding en toezicht van docente Carolien van der Star.

Historische foto: Provinciearchief, Dienst Cultureel erfgoed, dossier madonnabeelden.

Lange Doornikstr. 27, O.-L.-Vrouw van de Rozenkrans – Dit barokke terracottabeeld, afkomstig van het afgebroken pand hoek Kleine Koraalberg en Zirkstraat, werd hier in 1990 geplaatst. Jezus vormt met beide handjes een ring, waarin voorheen een grote paternoster hing. Als rozenkransgebedssnoer bood hij het suggestief aan de voorbijgangers aan.

weinig woorden: beelden

Restauratie van twee madonnabeelden in de Sint-Pieter-en-Paulusstraat door Jeroen Boel, in samenwerking met Nicky Vergauwen voor de metaaldelen. De beelden werden afgenomen op 15 maart 2004.

Linkerpagina: het beeld van De Boeck en Van Wint geplaatst in 1889 op de hoek Korte Nieuwstraat, herplaatst op 13 juni 2004 (zie ook p. 13 voor de beeldhouwers).

Rechterpagina: dat van een onbekende maker geplaatst ca. 1833 op de hoek Jezuïetenrui, herplaatst op 3 juli 2004.

Gevelbeeld: Johannes Nepomucenus

De 'kogel is door de kerk', Dirk Lenaerts heeft het beeld Lange Nieuwstraat, hoek Parochiaanstraat zijn oorspronkelijke glans teruggegeven.

De beeldhouwer-restaurateur verwijderde de zinken kap boven het beeld en behandelde deze luifel in het atelier. De sierboord onderaan werd vervolledigd met de enkele resterende ornamentjes die nog bovenaan werden teruggevonden. Langs de binnenzijde werd over gans de omtrek onderaan een roestvrijstalen beugel ingewerkt om de verzwakte kap terug in zijn originele horizontale positie te houden.

De terracotta-engel boven Johannes Nepomuc werd gedemonteerd. Hij bestond uit zeven stukken die door de 'macht der gewoonte' nog bij elkaar waren blijven zitten: bij de eerste aanraking konden de delen moeiteloos uit elkaar genomen worden. Ze werden gereinigd en ontdaan van ontelbare lagen verf. De gezonde delen werden aan elkaar gelijmd met epoxymortel. De

ontbrekende delen, waaronder een volledige arm, werden wat betreft de vormgeving in overleg bijgemaakt.

De houten stralenkrans werd gedemonteerd en twee nieuwe stralen moesten in eikenhout bijgemaakt worden. De bezetting van de gevel achter de kap, de stralenkrans en het beeld werd volledig gerenoveerd.

Het gebakken beeld zelf, werd zorgvuldig ontdaan van vele lagen verf. Op ongeveer 25 plaatsen werden ontbrekende delen bijgemaakt in hydraulisch afbindende mortel, na verharding van de ondergrond en gekleurd in de tint van de origineel gebakken klei.

Zes vroeger gerestaureerde scheuren werden hersteld en de originele details werden hierbij terug vormgegeven.

De natuurstenen console werd nagekeken op mogelijke gebreken. Behalve een vroegere restauratie, waarbij een scheur werd hersteld via een zeer zware stalen beugel (nog in prima conditie), werden geen tekortkomingen vastgesteld. Op het cartoucheveld aan de voorzijde werd als basis kleur een bruinrode verf gevonden. Na overleg werd gekozen deze opnieuw aan

Omtrent het chronogram "eCCe Joannes Date LUMen" (hier Joannes geef licht)

Vergeten we niet dat in 1756 bij de plaatsing van het beeld (gebeeldhouwd door Johannes Josephus Cousijns (1718-1765), de straatverlichting niet evident was. Een aanvraag aan het stadsbestuur om op deze plaats licht te hebben in de duistere avond- en nachtelijke omgeving, werd toegestaan indien een lantaarn onder een beeld werd aangebracht.*

Waarom in deze buurt een mannelijke heilige en geen madonnabeeld? Was het een verwijzing naar de Broederschap van Johannes Nepomucenus waarvan een broederschapsboek nog steeds bewaard wordt in het archief van Sint-Jacobskerk?

* zie: Aug. Thyssen, *'Antwerpen vermaard door den Eeredienst van Maria'*, Antwerpen, 1922, p. 203.

te brengen. Op dit roodbruine vlak werd de historisch nawijsbare tekst 'eCCe Joannes Date LUMen' aangebracht, in een compositie van de heer Etienne van Caster.

De stalen beugel onder het geheel werd gedemonteerd en naar de verzinkerij gebracht. De zwarte lak is aangebracht door een bedrijf gespecialiseerd in 'powdercoating' en werd in een oven gebakken.

De koperen lantaarn werd gerestoureerd, ontdaan van zwarte verf en na polijsten van koper werd deze voorzien van een beschermende metaalvernis. Twee ruitjes werden vervangen. Een spaarlamp werd gemonteerd. Het geheel kan terug licht geven in de buurt!

Foto linkerpagina: situatie voor restauratie, in 2003;
Hiernaast: na de restauratie (opname 15 augustus 2004).

Johannes Nepomucenus

Johannes Nepomucenus, eigenlijk: Jan Nepomucky (Nepomuk, Zuid-Bohemen, ca. 1350 - Praag 20 maart 1393), Boheems heilige, was enige tijd verbonden aan de bisschoppelijke kanselarij te Praag en werd in 1380 pastoor aldaar. In 1387 behaalde hij te Padua de doctorstitel in het kerkelijk recht en twee jaar later werd hij vicaris-generaal van de aartsbisdom van Praag. In 1393 werd hij op last van koning Václav (Wenceslaus) IV gevangengenomen en na zware foltering in de Moldau geworpen. Over de achtergrond van dit gebeuren geven de contemporaine bronnen geen opheldering. Pas 40 jaar na Johannes' dood wordt voor het eerst als reden opgegeven dat hij weigerde het biechtgeheim te schenden.

Johannes werd in de dom van Praag begraven en weldra als heilige vereerd (officiële heiligverklaring 1729). Hij werd patroon van de biechtvaders en een van de landpatronen van Bohemen. In 1693 werd op de Karelsbrug te Praag een standbeeld voor hem opgericht. Feestdag: 16 mei. (Overgenomen uit: '*Johannes Nepomucenus*', Encarta® 99 Encyclopedie Winkler Prins - CD-ROM).

In de volksmond wordt hij de bruggenheilige genoemd. In Antwerpen hadden wij een beeld van deze uitzonderlijke persoon op de Pottenbrug aan de Minderbroedersrui, doch dit is verdwenen. Ook aan de Potterbrug of Kordewa-

genkruiersbrug over de Rui aan de Kaasstraat (vroeger Boterrui, nu Suikerrui) stond een pijlerbeeld uit 1760 van Walter Pompe (1703-1777). Het werd daar geplaatst in 1768, maar verhuisde omstreeks 1836-1837 naar de Sint-Laurentiuskerk van Oostmalle. Thans bezitten wij nog een enig exemplaar!

Van 'de Broederschap van Sint-Jan Nepomucenus', wordt een Broederschapsboek in het archief van Sint-Jacobskerk bewaard. De Broederschappen, evenals talrijke kloosters, werden afgeschaft door Keizer Jozef II (1781) (het Jozefisme: politiek op kerkelijk gebied, met als doel de idealen van de Verlichting te verwezenlijken en de Rooms-Katholieke staatskerk tot speciale tak van het staatsapparaat te maken.).

Jozef II ontmoet toenemende oppositie: in de Oostenrijkse Nederlanden breekt zelfs een opstand uit. Na het Oostenrijks bewind volgt een korte heropleving van deze broederschappen. De Fransen, die anno 1794 Sint-Jacobskerk met zeventig duizend pond belasten, doen daarvan de aartsbroederschap elfduizend betalen. Dit was het einde van haar burgerlijk bestaan. Zij had precies, samen met de orde van de Trinitarissen (of het 'Aartsbroederschap der H. Drievuldigheid'; zie beeldengroep H. Drievuldigheid, Sint-Jacobsmarkt, Kipdorpbrug), haar opdracht vervuld en haar sociale rol in de schoot van de Kerk met eer nagekomen.

Zie verder op internet:

- *Officiële website van de stad Nepomuk over de Boheemse heilige 'Johann von Nepomuk'*: www.sjn.cz/de/willkommen.htm
- *Berekenen van een chronogram*: www.ping.be/~ping0803/RomGetal/chronogram.htm

Pijlerbeeld van W. Pompe aan de Boterrui (J. Linnig)

De Boeck en Van Wint

De vennoten De Boeck en Van Wint leidden in de tweede helft van de 19de eeuw het grootste en meest productieve Antwerpse beeldhouwers-atelier. Door hun specialisatie in religieuze kunst, met voornamelijk een neogotische productie, is hun hele oeuvre in de loop der jaren, hoewel gekend, toch nog nooit bestudeerd geweest.

“De Bock, Jean, natif d’Anvers” volgt van het schooljaar 1842-1843 tot 1847-1848 cursus beeldhouwen aan de Antwerpse Academie en zijn compaan “Van Wint, Jean, natif d’Anvers” is traceerbaar tussen 1847 en 1850 in dezelfde instelling. In 1851 is De Boeck ‘primus van Rome’. De Italiëreis die beide vrienden hieropvolgend maken, gaat achteraf gezien geen grote invloed hebben op hun oeuvre – in de courante betekenis van kopiëren naar de antieken – net zomin als het academisch ‘klassiek’ model lang zal nawerken.

Er is vandaag nog slechts één werk aanwijsbaar dat nog in de ‘klassieke’ academische traditie kan geplaatst worden, een groot processiebeeld van de H. Lucia vervaardigd voor het gelijknamig genootschap in de Sint-Pauluskerk in 1854, en waarbij reeds beiden als auteurs gezamenlijk zijn vermeld. Het is tot dusver het oudst nog nawijsbare werk; het uit 1850 daterende gevelbeeld van Madonna met Kind van de Vingerlingstraat 14 in Antwerpen, werd in 1977 gestolen.

In 1854-1856 verlenen De Boeck en Van Wint hun medewerking aan het neogotisch hoofdaltaar in de Sint-Catharinakerk van Hoogstraten. Het gaat hier om een ontwerp van Henri de Tracy dat deels werd uitgevoerd door steenhouwer P. De Preter. Ze leveren hiervoor een houten gesculpteerd retabelstuk (drieluik met centraal een Calvarie) aangevuld door links en rechts geschilderde zijluiken van Jules Helbig. Het is het vroegst traceerbare neogotische werk dat ze vervaardigen.

Hoewel in de eerstvolgende jaren niet uitsluitend neogotische sculpturen het atelier zullen verlaten, gaat hun naam zich toch wel hechten

aan deze frisse ‘moderne’ stijl vanaf dan. Het meest representatieve werk in dit opzicht is en blijft hun bijdrage aan het nieuwe koorgestoelte van de Antwerpse Onze-Lieve-Vrouwekerk (ontwerp uit 1840 van François André Durllet). Deze opdracht gaat het atelier tussen 1868 tot 1883 volop bezighouden, ze volgen hierbij de in 1855 overleden Karel Hendrik Geerts op, maar werken ook naast Jozef Geefs, Joseph Jacques Ducaju en Pieter Jozef De Cuyper, die allen evenwel een kleiner aandeel leverden.

Hun neogotisch oeuvre omvat een viertal decennia. Voor tal van kerken en religieuze instellingen in België – met hoofdmoot in de provincie Antwerpen – gaan ze interieur- en exterieurwerk leveren, zowel in (gepolychromeerd) hout als in natuursteen. Het interieurwerk omvat (retabel-)altaren, koorgestoelte, preek- en biechtstoelen, kruiswegen, grafmonumenten, kruisbeelden, reliëfs en beelden met div. voorstelling en heiligenbeelden. Voor het exterieur leveren ze gevelbeelden of -reliëfs, zowel voor kerken als huizen in de stad Antwerpen.

Als niet-religieuze opdrachten, en ook niet neogotisch, zijn slechts te vermelden: het meubilair van de Bijbank van de Nationale Bank van België (Frankrijklei, Antw.) en twee beelden aan de gevel van de gesloopte ‘Nederlandse Schouwburg’ (Kipdorpbrug / Italiëlei, Antw.).

Het grote atelier dat beide vennoten leidden gaat na Van Wint’s dood verdergezet worden door Pieter De Roeck, de leerling die ook de laatste opdracht van Van Wint aan de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal (portalen Handschoenmarkt en Lijnwaadmarkt) zal beeindigen.

Wim Strecker

(Een uitvoerig artikel omtrent het oeuvre van De Boeck en Van Wint is in voorbereiding).

Jan Baptist (Joannes Baptista) De Boeck (De Boek, De Bock), Antwerpen, 7 augustus 1826 - Lokeren, 16 april 1902

Jan Baptist (Joannes Baptista) Van Wint, Antwerpen, 17 oktober 1829 - Brussel, 8 december 1906

VOORZITTER: Leo Delwaide, Antwerpen.

ERELEDEN:

Begga Andries, Berchem – Karel Boeckx, Hoogstraten – Simon Deckers-Cols, Antwerpen – Theodora Janssen-Arts, Vosselaar – Gabriella Moortgat, Breendonk – Louis Stas-Donvil, 's Gravenwezel – Georges Van Eessel, Kapellen – Frank Van Oorschot, Kontich.

STEUNENDE LEDEN:

L. Berndsen-Scholtz, Antwerpen – Dree De Vries, Vilvoorde – Jan Engels, Antwerpen – Robert Holtrust, Essen – NV Imopan, Kontich – Regina Jacobs, Antwerpen – Frans Lauwers, Antwerpen – Erik van Alsenoy, Beveren – Jacques Wirtz, Schoten.

LEDEN:

L. Baeck, Wilrijk – Walter Baisier, Antwerpen – Lode Baplue, Brasschaat – André Beckers, Deurne – Jos Berckmans, Wilrijk – Gerarda Beukelaer, Antwerpen – Magda Beukelaer, Antwerpen – Antoine Blondeau, Zoersel – Ward Buys, Merksem – Michel Buytaert, Wilrijk – Henri Cant, Deurne – Magda Claesen, Wilrijk – M.F. Cloos, Berchem – Jacq. Coens-Charon, Broechem – Maria Cools, Antwerpen – Françoise Corluy-Schaffers, Wilrijk – Dirk Couturier, Wilrijk – Stefan Croenen, Schilde – Maurice D'Hoore, Boom – De Beukelaer-Portois, Rhode-Saint-Genèse – Jozef De Bleser, Merksem – Pierre De Deken, Berchem – Emiel De Fleurquin, Edegem – Alfons De Meulder, Merksem – Christel De Meulder, Kontich – J.M. De Meulder, Antwerpen – Anne De Swaef, Antwerpen – Margriet Dedroog, Merksem – Marie-Mad. Deloof, Antwerpen – R.M. Desmet-Bernad, Antwerpen – Jacques Dierckx, Antwerpen – Guy Diercxsens, Hove – Jos Dobbelaers, Antwerpen – Driessen-Van Rossum, Antwerpen – Paul Durt, Edegem – Luk Fabrè, Wilrijk – Maria Geerinck, Boechout – Baudouin Goeminne, 's Gravenwezel – Marc Groetaers, Wilrijk – Philippe Hernould, Antwerpen – Michel Hertoghe, 's Gravenwezel – Elisa Huysmans, Antwerpen – Georges Impens-Stoot, Antwerpen – Jacques Istas, Schilde – Wieland Janssens, SNIN

London – Karo, Schoten – Bernadette Kiebooms, Boechout – Konhef vzw, Antwerpen – Ghislain Lamiroy-Foket, Hove – François Leconte, Mortsel – Paul Lemmens, Brasschaat – Rosa Lenssens, Berchem – Marcelle Lombaerts-Van den Bril, Boom – Willy Lucidarme, Nieuwpoort – Bruno Luyten, Puurs – Gerda Marin, Antwerpen – Henriette Mcintyre, Antwerpen – Etienne Meert, Antwerpen – Paul Meeus, Antwerpen – Paul Meulendijks, Deurne – Dominique Moorkens, Ranst – Chr. Museur, Berchem – Hugo Nys, Borsbeek – Johanna Peeters, Deurne – Ria Penders, Ekeren – Herman Pepermans, Berchem – Albertus Roevens, Brasschaat – Martha Rombouts, Edegem – Freddy Rouchet-Dedroog, Merksem – Sint-Paulusvrienden, Antwerpen – Augusta Sluyts, Antwerpen – Paula Sörnsen, Merksem – Paul Steurs, Wilrijk – Wim Strecker, Antwerpen – An Tant, Antwerpen – Anna Tirelire, Berchem – Trevis Immo, Brasschaat – Roeland Ulrix, Wommelgem – Henri Umans, Lier – Armand Van Bortel, Deurne – Marc Van Bouwel-Lembrechts, Deurne – Etienne van Caster, Mortsel – Guido Van Damme, Aartselaar – Jean van de Put, Berchem – Yves van de Werve de Vosselaar, Schilde – Jozef Van de Wiele, Antwerpen – Van Den Bossche, Vorselaar – Paul van den Hove d'Ertsenryck, Zandhoven – Guido Van Den Sande, Ekeren – Theo Van der Auwera, Westmalle – Bertha Van der Elst, Merksem – Lucas Van Gelder, Hove – Hilda Van Gool, Antwerpen – G. Van Halme, Harelbeke – Simonne Van Heurck, Antwerpen – Ivo Van Hoorebeke, Wilrijk – Ann Van Houtte, Antwerpen – Ferdinandus Van Hoydonck, Hove – Benoit van Lidth de Jeude, Antwerpen – Nicole Van Look, Ekeren – Paul Van Mechelen, Aartselaar – Mathieu Van Mirlo, Borgerhout – Ernest Vanderlinden, Berlaar – G. Vanhalme, Harelbeke – Emiel Vanhamme, Mortsel – Ronald Vanoystaeyen, Boechout – Rosalia Vekemans, Lier – Chris Verbeeck, Hove – Josette Verschaeren, Wilrijk – Denise Verstrepen, Brasschaat.

Mededelingen

• Sommige Vrienden hebben geen aandachts-punten per e-mail ontvangen omdat deze berichten terug bij afzender terecht kwamen.

Gelieve duidelijke en juiste e-mail adressen door te geven aan onze secretaris:

R. VANOYSTAEYEN

Vremdesesteeweg 92, 2530 Boechout

Tel. 03-455 58 44 – iha@yucum.be

• Het aanbrengen van andere geïnteresseerden blijft welkom. Mond aan mond reclame is het beste aperitief.

Uw suggesties en zelfs praktische hulp zien wij gaarne tegemoet!

• Spijtige mededeling

De vlotte contacten die we hadden met de eigenaar van het pand met gevelbeeld van de H. Johannes Nepomucenus aan de Lange Nieuwstraat, zijn onherroepelijk verbroken. In juli bereikte ons het onthutsende nieuws dat de heer R. Reekmans, na een kort verblijf in het ziekenhuis, was overleden. Wij delen in de rouw van de familie.

• Noteer alvast volgende data:

14/08/04 om 17u

Jaarlijkse Eucharistieviering
in de Kathedraal (ook in 2005)

10/10/04 om 15u

Wij vieren onze 70ste verjaardag

Naast een lofbetuiging en dankzegging met muzikale omlijsting - tevens een gedachtenis voor de overleden leden en wel-doeners van 'Voor Kruis en Beeld' - genieten wij graag met u van een drankje en een hapje.

(Uitnodiging in bijlage).

17/12/04 om 20.15u

'Waar de sterre bleef stille staan'

Felix Timmermans schreef dit toneelstuk ook voor het jaar 2004.

Een benefietvoorstelling wordt aangeboden door het Augustijnercentrum (IJzerenwaag 6, 2000 Antwerpen) ten voordele van de restauratiewerken der Antwerpse madonnagevelbeelden.

Mede-acteur: Freddy Rouchet, tevens wijkmeester bij onze vereniging.

Kaarten reeds verkrijgbaar aan 9 euro.

(Uitnodiging in bijlage).

Info en colofon

Vrienden van de Antwerpse Madonna's ter ondersteuning van de werking van de vereniging 'Voor Kruis en Beeld' vzw, Lange Lozanastraat 92, 2018 Antwerpen.

Een jaarlijks lidmaatschap kost € 30, steunende leden betalen € 125 en ereleden €250 (fiscale aftrek mogelijk). Storten kan op het rekeningnummer 000-00 00 00 04-04 van de Koning Boude-wijnstichting, Brederodestraat 21 Brussel, met vermelding *Voor Kruis en Beeld (vriendenkring)*.

Lay-out: Wim Strecker, info@strecker.be – www.strecker.be (Beeld en document)

Fotoverantwoording: p. 3, 4: Wim Strecker – p. 5: Modest Van Camp – p. 6: linksboven: B. Goeminne, linksonder en rechtsonder: Ward Buys – p. 7, linksonder, historische foto ca. 1890(?): Provinciearchief Antwerpen, Dienst Cultureel erfgoed, dossier madonnabeelden; rechtsonder en bovenaan: Wim Strecker – p. 8: linksboven (voor restauratie): Jeroen Boel; andere foto's: Wim Strecker – p. 9: bovenaan en linksonder: Jeroen Boel; rechtsonder: Wim Strecker – p. 10 en 11: Wim Strecker – p. 12: Detail uit *"gezigt der boter rui overwelt 1833"* van J. Linnig in *'Album Linnig'*, gereproduceerd op stofkaft van R. Vande Weghe, *'Geschiedenis van de Antwerpse straatnamen'* (Antw., 1977), (origineel: Prentenkabinet, Antwerpen), foto Wim Strecker. – p. 15: Monogram van De Boeck en Van Wint en datering 1868, op marmeren grafmonument van de familie De Vries-Van Elsacker, Sint-Pauluskerk Antwerpen, foto Wim Strecker. – p. 16: 1 en 2: Wim Strecker; 3: Jeroen Boel; 4: Ward Buys; 5 en 6: Etienne Mahieu (A.R.T., Vorseelaar).

1

Drie pas gerestaureerde, fleurige, kleurige Madonna's. 1: Kloosterstraat, 2: Borzestraat, 3: Korte Nieuwstraat.

2

3

4

5

6

Drie nog wat treurige Madonna's, ze zijn nu halfweg hun restauratie. 4: Pieter van Hobokenstraat, 5: Sint-Rochusstraat, 6: Sint-Andriesstraat